

DE PLANNEN VAN SUS MORRE

Sus Morré, Cartouche's luitenant, gevoelde zich niet weinig fier, dat de kapitein hem het bevelhebberschap had toevertrouwd.

Sus was niet zo verdorven als zijn meester. Als kind had hij nooit iets anders dan oneerlijkheid gezien, en dus gevoelde hij nu weinig of geen wroeging over zijn werkzaam aandeel in de verrichtingen der binders.

Maar de jongeling was eerezuchtig en in het diepst van zijn hart koesterde hij een plan.

Hij kon niet verdragen, dat Cartouche hem steeds zo meesterachtig toesprak, hem geheel als zijn ondergeschikte behandelde, en hem steeds deed gevoelen, dat hij, ofschoon luitenant, niets in de bende te vertellen had.

En Sus Morré besloot zijn invloed te doen stijgen ten koste van Cartouche's gezag.

Nu tijdens de afwezigheid van de kapitein zon de jongeling op een middel, om de binders gunstig jegens hem te stemmen.

Met de binders een rooftocht doen, durfde hij niet, want zulks zou openlijke ongehoorzaamheid zijn aan Cartouche's strengste bevelen.

Neen, Morré moest alleen een diefstal plegen.

Een koopman of een boer uitschudden?

Maar de kooplieden noch de boeren waagden zich in de omtrek der heide; ze hielden de grote wegen en als ze naar Lier, Mechelen of Aarschot ter markt gingen, reisden ze in elkanders gezelschap en wel gewapend, want ze begrepen, dat ze zich zelf moesten beschermen tegen de bandieten.

Op de tweede morgen van zijn bevelhebberschap kwam er een meisje in de herberg van zijn vader.

Het meisje heet Liza Montens en was de dochter van een bezembinder, die ook betrekkingen met de bende had.

Sus was alleen in de herberg, toen Liza binnentrad en een glas bier bestelde.

— Wel Lieske, we hebben u in geen honderd jaar meer gezien! Dient ge nog bij mijnheer Schootens, te Boisschot? vroeg de jongeling.

— Ja. Maar Sus, ik heb niet veel tijd; zoudt ge me kunnen zeggen waar ik de kapitein ontmoeten kan.

— Dan moet ge naar Parijs gaan.

— Naar Parijs? Is hij zo ver?

— Ja, om voorwerpen te verkopen, welke hij hier niet kwijt kan geraken zonder verdacht te worden.

— Dat verandert de zaak. Maar 't spijt me dat de kapitein er niet is.

— Ik ben immers kapitein, vertel mij wat ge op het hart hebt.

— Mijn meester is naar Brussel en zal deze avond met veel geld terugkomen.

— Ha!

— Ik heb dat afgeluisterd toen mijnheer en mevrouw over de reis spraken.

— Ge zijt slim. Vertel voort!

— Dat geld kon 't eigendom der bende worden.

— Natuurlijk. Zeg maar hoe laat uw heer terugkeert van Brussel.

— Dat weet ik niet, maar 't zal niet voor de avond zijn.

— Te beter, dan kan ik hem deze avond afwachten op een eenzame plaats.

- Dat kan niet, Sus.
- En waarom niet, Lieske? Op alle wegen zijn er echte moordenaarshoekjes.
- Maar hij zal met de diligencie komen en er is altijd veel volk mee en ook zijn de mannen die de wagen voeren of geleiden goed gewapend.
- Dat is erger! Maar zo'n slim meisje als gij heeft voorzeker iets anders bedacht.
- Ja. Een of twee leden der bende moeten in ons huis komen, ik zal ze verbergen, en dan kunnen ze de heer in de nacht aanvallen. 's Avonds of 's nachts in huis dringen is onmogelijk, want deuren en vensters zijn goed verzekerd.
- Maar gij kondt ons binnenlaten.
- Mijnheer neemt de sleutels der deuren mee naar zijn kamer.
- En door de vensters?
- Die staan door draden met bellen in verband, en die bellen hangen in de kamer van mijnheer Schootens.
- Hij neemt dus zijn maatregelen tegen inbrekers, zoals ik hoor.
- Ja, want hij hoort ook, dat gij lieden zo stout wordt. Moest ik die draden willen afsnijden, nadat mijn meester naar bed is, dan zou ik de bellen doen klinken. Er is maar een middel en dat is wat ik u zei: een of twee mannen komen deze middag omtrent vijf uur; dan is mevrouw op haar kamer met het kind. Ik laat de binders in huis en verberg hen. Ze houden zich stil tot mijnheer thuis is en in bed is.
- Dat ware te doen, Lieske.
- Sus dacht even na.
- Lief meisje, ik zal komen, zei hij dan.
- En wie nog?
- Niemand!
- Gij alleen dus?
- Wel, ja, ik ben moedig en kloek, al zeg ik het zelf.
- 't Is goed, maar mijn meester is wel gewapend.
- Toch niet als hij slaapt.
- Twee pistolen liggen onder zijn bereik.
- Ik zal ze wegnemen en ze op zijn voorhoofd plaatsen voor ik hem wek.
- Maar geen moord, als 't niet nodig is. Ik heb lang gearzeld eer ik kwam, maar ik werk in 't belang der bende. En waarom moet mevrouw Schootens zo rijk zijn en ik zo arm?
- Gij behoeft niet arm te zijn, Lieske, luister. Weet ge dat ge een schoon meisje zijt en wij samen het eens zouden kunnen worden.
- Ge spot met mij!
- Met u spotten? herhaalde Sus, het meisje beziende. Een lief meisje zijt ge, en ik denk dat ge van mij ook niet afkerig zijt.
- Neen, Sus.
- Ik mag u dan wel eens kussen, vervolgde hij, de daad bij 't woord voegend.
- Zo wij later eens trouwden!
- Ge overbluft me...
- We hebben nog tijd, maar we kunnen voorlopig verkering hebben. En ik verzeker u, dat we op korte tijd rijk zijn.
- Zo dat mogelijk ware!

BAKELANDT¹⁵

DE STEEN DER WIJZEN

tekeningen: HEC LEEMANS
tekst: J. DANIEL

UITGEVERIJ J. MOUTRIJN N.V.

— Het is mogelijk, Lieske. En daarom, vertel niemand iets over het plan van deze avond.

— Neen, neen!

— Ik kom alleen, en we delen samen het geld.

— Maar wat zal de kapitein zeggen?

— Hij behoeft er niets van te weten, als gij maar zwijgt.

— Ik zal zwijgen als een graf.

— Goed zo, en ik ook. En van avond werken we voor ons zelve. Zijt ge zo tevreden?

— Zeker, Sus, maar meent ge dat alles?

— Dat ik u bemijn?

— Ja. Jongelingen beminnen soms zoveel meisjes tegelijk.

— Hebt ge al eens gehoord, dat Sus Morré verkering had? Heeft men hem reeds met een meisje gezien?

— Nooit heb ik er iets van gehoord.

— Ge hebt mijn eerste liefde, Lieske, en ik zal u trouw blijven. En gij mij ook, niet waar?

— Ja.

— Kus mij dan!

Onstuimig wierp het meisje zich om zijn hals.

— Nu moet ik weg, want ik heb list moeten gebruiken om hier te komen. Ik maakte mevrouw wijs dat mijn moeder ziek was.

Slim meisje!

— Tot vijf uur, dus?

— Ja, ik zal er zijn. Dag Lieske, dag mijn lieveke, mijn toekomstig wijfke. En onder het prevelen van andere vleierende naampjes, liet hij het lichtzinnig en verdorven meisje uit.

Sus keerde in de herberg terug en schonk zich een glas brandewijn in, mompelend:

— Dat is een goede dronk waard! 't geluk begunstigde mij! Liza Montens m'n eerste lief ha! ze moest de waarheid eens weten! Zij, mijn toekomstige vrouw! Ha! ze is lichtgelovig. De vrouwtjes kan men alles wijsmaken wat men wil! Maar deze avond krijg ik geld en geld heb ik nodig om mijn plannen uit te voeren.

De deugniet was de ganse dag vrolijk. Na de middag zadelde hij Cartouche's paard dat tijdens de afwezigheid van de kapitein in Morré's stal stond.

Sus stond op en gevoelde zich zo gewichtig, als ware hij steeds de hoofdman der binders van de Pijpelheide.

Zijn vader verscheen aan de deur.

— Ei, kapitein, schertste hij.

— Ik zou het ook kunnen zijn, vader, antwoordde Sus listig.

— Zwijg toch, jongen! Moest Cartouche u horen.

— Hij is te Antwerpen met de vreemde gast, die hier ook al de baas speelt.

— Misschien zal hij er onze Louise zien. Waar mag 't meisje toch zwerven?

— Dat zal Kate's André wel weten! Laat ze lopen, vader; ze volgt haar goesting. Louise was een te braaf meisje voor ons.

— Ja... Waar gaat ge heen?

— Zien of alles in orde is. Wellicht kom ik morgen pas thuis.
— Zulke drukke zaken?
— Nu Cartouche weg is, is er dubbele waakzaamheid nodig.
— 't Is waar, de mannen zijn dan wel eens wat onvoorzichtig en ons leven hangt aan een zijden draad!

— Zo erg is 't niet, vader. Wat mij betreft, ik ben een der ijverigste leden der bende, maar niemand kan iets bewijzen tegen mij!

— De rechters zijn sluw, jongen.

— Kom vader, wij moeten niet over zulke droevige onderwerpen spreken.

Ik vertrek nu, tot deze nacht of morgen.

— Opgepast, jongen!

De jonge Morré draafde lustig voort.

Verder op de heide zag hij op de vlakke een gedaante.

— Wie mag er ginder zijn? mompelde Sus, en hij haalde zijn pistool uit de holster. Ha, mocht het Pieter Deswert nu toch eens zijn! Terwijl hij mij onder-vraagt schiet ik hem neer en die dood zou mijn naam in de bende geen schade doen.

Morré zag scherp uit.

— 't Is Deswert niet, mompelde hij teleurgesteld. 't Is een wijf... Ha! ik herken ze al... Kate de heks.

— Ja, 't was Kate, de ons reeds bekende vrouw. Ze stond daar in de felle wind, die haar lange, grijze lokken fladderen deed.

— Morré! riep ze met haar schelle stem.

— Wat is er, Kate? vroeg de jongeling vriendelijk.

— Keer terug naar huis, jongeling! De zwarte hand drukt op u... heden moogt ge niets ondernemen!

Sus ontstelde even, maar 't volgend ogenblik hernam hij spottend:

— Kate, nu vertelt ge onzin!

— De jeugd wil niet luisteren... Ik bezweer u, zoon van Morré, keer terug! Toen ge nog heel verre waart en ik niets onderscheidde dan een zwarte stip op de heide, klonk het in mijn binnenste: ginds komt de zoon van Morré, jaag hem terug! Maar ge wilt niet luisteren.

De vrouw plaatste zich voor 't paard, dat achterwaarts deinsde en niet stil wilde staan.

— Uw paard wil gehoorzamen, hernam Kate. Toch zeg ik het niets! Wend de teugel, jongeling, keer terug!

— Laat mij door, Kate, ik ben kapitein nu, riep Sus driftig.

— Ik weet het niet, maar dat zal u niet beschermen. Gij wilt niet luisteren, vertrek dan maar, ge zult onder tranen en zuchten Kate's woorden gedenken.

— Maar als ge dan zo helderziende zijt, zeg me dan eens waar Louise is, hernam de jongeling half boos over de waarschuwing der vrouw, die hij toch voor een waarzegster hield, maar nu niet geloven wilde, omdat de te plegen aanslag hem zo toelachte.

— Louise, ik heb haar gezien, antwoordde de vrouw, haar en de zoon die ik vervloekt heb om zijn lafheid.

— Wanneer?

— Deze nacht.

- Hier op de heide? vroeg de jongeling driftig.
- Neen, want ik lag te bed. In mijn droom zag ik hen en ze waren in een grote stad... in een prachtig huis... waar ze vochten met Cartouche en Bakelandt.
- Onzin, onzin, Kate!
- Twijfelt ge aan mijn kunst? Heden nacht zult ge ondervinden, dat Kate niet liegt. Ja, ik zag Louise en André. Cartouche had de gelegenheid het meisje te doden... en hij deed het niet... hij was weer verliefd.
- Verliefd op Louise?
- Wist gij dat niet?
- Neen.
- O, 't was geen geheim! En nog, als hij haar ziet, wordt hij door liefde verteerd... en zij zal hem ten val brengen, Louise zal Cartouche overleveren.
- Ge lastert mijn zuster! riep Sus boos.
- Uw zuster! Louise uw zuster?
- Ik geloof dat ge krankzinnig wordt!
- Jonkman, laster Kate niet... laster de heks niet!

En woedend stak ze de lange, magere armen omhoog met de vingers als klauwen.

- Ik laster u niet, Kate, hernam Sus, min of meer angstig. Maar ge vertelt zulke wonderlijke dingen. Zou Louise mijn zuster niet zijn?
- Heb ik dat gezegd?
- Wat bedoeldet ge dan met die raadselachtige woorden?
- Gij gelooft Kate niet?
- Jawel.
- Keer dan terug.
- Ik kan niet. Ik moet toezicht houden over de heide.
- Jongen, ge kunt me niet bedriegen.
- Waarheen zou ik dan gaan?
- Naar 't gevaar!
- Welk gevaar?
- Een gevaar dat ge vermijden kunt. Nu is het nog tijd! Jongeling, ik vermaan u nogmaals, keer terug!

En huilend als een wolvin verwijderde de oude heks zich snel.

- Zou ze iets vermoeden? dacht Sus, die in min vrolijke stemming zijn tocht vervolgde. Maar neen, dat kan niet. Waarom waarschuwde ze ons niet, toen we de schaper gingen verlossen. 't Is waar, we ontsprongen de dans, maar... och! ik geloof dat Kate wel enige voorspellingen doen kan, als ge haar uw hand biedt, maar ze is listig en sluw en tracht door allerlei raadselachtige woorden u tot spreken te bewegen. Ze zou me gaarne uitgehoord hebben. Terugkeren nu ik zulk een goede slag kan doen! Neen, zo dwaas ben ik niet.

- Hebt ge met Kate gesproken? klonk het.

Verschrikt keek Sus op.

Montens stond daar, de vader van Lize.

- Hebt ge met Kate gesproken? vroeg hij weer.
- Ja.
- Heeft ze nieuws over haar zoon André? Ge weet dat hij gevlucht is?
- Ze beweert dat hij te Antwerpen is.

HEC LEMANS - J. DANIEL

BAKELANDT

DE STEEN DER WIJZEN

© RICHARD MITCHELL

— Met uw zuster ?

— Ja.

— Maar dan moet men ze achtervolgen.

— Als ze maar te Antwerpen zijn.

— Kate zegt het !

— Maar ze kan dolen.

— Kate is machtig, Sus. En als ze beweert dat haar zoon en Louise te Antwerpen zijn, is het waar, dat beweert ik ! En die gasten konden ons verraden.

— Louise is mijn zuster.

— 'k Weet het wel, maar verraders deinzen voor niets terug. En daarom zeg ik, dat ze moeten vervolgd worden.

— Ik zal er met de kapitein over spreken, zodra hij terugkeert, beloofde Morré om van Montens af te zijn.

De jongeling was bepaald somber gestemd.

Al die wonderbare verhalen over Kate verontrustten hem.

Zou Kate ook zijn plan kennen ? Zijn plan om eens Cartouche's plaats in te nemen ?

En al wilde Morré 't niet geloven, toch twijfelde hij.

— Hoe 't ook zij, ik deins niet terug, ik zal desnoods Kate in mijn vertrouwen nemen, was 't eindbesluit van de eierzuchtige jonkman.

Hij gaf zijn paard de sporen en draafde over de heide, waar niets de stilte stoorde.

Dan stelde hij zijn paard aan de zoom der vlakte bij een bendelid en trok te voet naar Boisschot.

't Werd slecht weer. De wind nam in hevigheid toe en bijwijlen viel een stortvraag. En de lucht voorspelde nog zwaarder buien.

Maar Morré lette er niet op.

Wat kon hem regen of wind deren.

Heden zou hij de eerste stap doen op de weg, die hem naar 't kapiteinschap geleiden moest.

Hij zou niet de slaaf van Cartouche blijven.

Welhoe, als de hoofdman der binders een vertrouwden helper nodig had, zocht hij die ergens in Vlaanderen en liet zijn luitenant links liggen.

Met die vreemdeling begaf hij zich naar Antwerpen, hem vertrouwde hij zijn geheimen toe, en Sus, wel is waar mocht zolang de meester zijn, maar met streng verbod iets te verrichten.

Kapitein over de mannen, die niets te doen hadden dan te eten, te drinken, te roken en te slapen !

Maar het zou veranderen.

Onder dergelijke gepeinzen begaf Morré zich naar Boisschot.

Hij wist dat mijnheer Schootens een huis bewoonde, dat even buiten de parochie, in een groot hof stond.

Morré begaf er zich heen toen het op de kerktoren vijf uur sloeg.

Voor een der benedenramen zag hij Liza. Zij wenkte hem.

Vrij en vrank stapte Sus door 't hek, dat gesloten moest zijn, maar nu open was.

En ook de huisdeur werd geopend, zonder dat hij wachten moest.

Liza nam hem bij de hand.

— Niet spreken, fluisterde ze. Mevrouw is boven.
— En mijnheer, is nog niet thuis?
— Neen, maar zwijg nu. Verberg u zolang in de keuken. Ik moet even naar boven. Straks zullen we verder spreken.

Morré zette zich in de ruime, ouderwetse keuken, en mijmerde.

Nu was hij in het huis, waar hij zijn stoutmoedige aanval plegen zou.

Alles was goed vergaan. Hij zou slechts tegenover een man staan, en hij was wel gewapend.

— Maar dan dacht hij aan Kate's geheimzinnige vermaning, aan haar dringende woorden: keer terug, keer terug!

Hij dacht aan Monten's verhaal over de spokerij op Van der Auwera's hoeve.

Kate kon zich wreken, hij mocht haar niet verbitteren!

— Maar die vermaning is onzin. Welk gevaar zou me hier bedreigen. Ik zit hier zo veilig als in vaders herberg, mompelde hij. En van nacht heb ik geld en daarmee kan ik invloed verwerven op de Pijpelheide ten koste van Cartouche.

Liza kwam van boven en bracht dan haar minnaar naar een kleiner vertrek.

— Madam zal wel de hele avond boven blijven, zei de bedriegster, maar moest ze naar beneden komen, dan zal ze u hier toch niet vinden, want ze komt nooit verder dan de keuken.

— Opperbest. En hoe laat verwacht ze haar man met de duiten?

— Met de diligence, die hier ongeveer acht uur voorbij komt.

— En waar zult ge me verbergen. Moet ik hier blijven? vroeg Sus.

— Van avond moet ge naar boven. Waar ik u verstoppen zal weet ik nog niet.

Zulks hangt van de omstandigheden af.

De beide schuldigen spraken nog een wijle te samen.

EEN MOEDIGE VROUW

Mevrouw Schootens, een dochter van een handelaar uit Mechelen, was pas twee jaar gehuwd. Haar echtgenoot, een welgesteld grondeigenaar in Boisschot, beminde zijn vrouw innig, want niet het geld als, helaas! bij zoveel echtverbintenissen, doch wederzijdse liefde was de drijfveer van dit huwelijk geweest.

De geboorte van een zoontje verhoogde 't geluk van 't echtpaar.

Op het tijdstip waarvan we nu verhalen was dit kind elf maanden oud.

De moeder speelde met haar lieveling, die kraaide van genoeg en vrolijk met armpjes en beentjes spartelde.

— Straks komt uw vader thuis, kleine man, keuvelde mevrouw Schootens, als kon het kind haar begrijpen. 't Is guur weer en vader, die voorzeker vermoed is zal blij zijn weer thuis te wezen.

De moeder legde eindelijk haar kind te slapen en begaf zich toen stillekens naar beneden.

De meid was niet in de keuken.

— Liza! riep de meesteres.

Haastig kwam te dienstmaagd uit het kamertje waar Morré verborgen zat.

— Riept ge, madam, ik had juist wat vuil kindergoed weggebracht, zei de meid, die haar verlegenheid niet geheel verbergen kon.

— Ik moet even weg, hernam de dame.

THE GREAT BRITISH EMERALD
J. L. GARDNER
HANELANDT

JAN VAN CONTICH
JOHAN VERDIJCK

DE BENDE VAN
BAKELANDT

Deel II

ANTWERPEN
UITGEVERSFIRMA L. OPDEBEEK
1955